

SZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Helyben házhöz hordva: Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 36 korona Egész évre 40 korona
 Negyedévre 9 korona Negyedévre 10 korona
 Egyes szám ára 16 fillér.

Politikai napilap

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL

Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. Telefon: 2-63.
 A szerkesztőség kéziratok ösz- Előfizetések és hirdetések a
 száadására nem vállalkozik. kiadóhivatalhoz intézendők.

A FINN FORRADALOM.

A vörös gárda megkezdte működését Finnországban. Wyborgban sikerült nekik a sztrájkot általánossá tenni. Megállt minden ipari tevékenység, az ujságok nem jelenhetnek meg, csak a vörös gárda folytatja lázító tevékenységét, röpiratokat ad ki a sztrájk élesztésére.

A vörös gárda le akar verni minden fegyveres hatalmat, amely a rend fenntartására van hivatva. A vörös gárda nem látta magát még erősnek a rend teljes felbontására s azért újabb segédcsoportokat kért Pétervárról. „A kés dala” vérszomjas refrénjével hangzik Helsingfors utcáin. „Aki a rendet akarja, mindaz a mi ellenségünk, kést neki!”

Ez a bolsevik szabadság. Az utcákon rögtönítelő bíróságok ítélnék ártatlan polgárok felett s vértől piroslanak az utcakövek.

Czernin mondotta nemrég, hogy Oroszország nem tud mást szállítani, csak a forradalmat, amiből nem kérünk.

Finnország már megkapta ezt a szállítmányt. A tavak országa már nyög az orosz szabadság járma alatt. A legújabb hírek szerint Helsingfors a vörös gárda kezében van s ezek már ott is megkezdték rémuralmukat. A finn szenátust Helsingforsban megbuktatta a forradalom. A szenátus tagjai menekülnek, de nem biztos az életük a külföldi követeknek sem. Az ujonan kinevezett svéd követ külön vonalon menekült Torneába s menekül Stockholm felé.

Az idegen konzulok elhagyták a várost. Szombaton megérkeztek a nagy segítő csapatok, melyeket a vörös gárda Pétervárról kért, mire a vörös gárda ultimátumot intézett a finn szenátust védő gárdistákhoz. A szenátus védőgárdája ellenállt s megkezdődött a harc, melyben a védőgárda szétrombolta a Pétervár felé vezető vasuti vonalat, hogy megszakítsa a vörös gárda összeköttetését Pétervárral.

Az orosz szabadság már meghozta a vérfürdőt Finnországnak, ezt óhajtanák szállítani nekünk is a bolsevikiek. Ebből az eszeveszett, minden jogot lábbal tipró, véres kezű „szabadságból” nem kérünk. A rablás sohasem lehet jogállapot, még ha a szabadság

nevében követik is el. Finnország, ez a magas kulturájú kis ország már verzik ennek a szabadságnak ölelő karjai között.

Trockij bizik benne, hogy ezt a szabadságot át tudja plántálni hozzánk is. Erre irányulnak kicsinyes manőverei a béketárgyalások elhúzásával, azt

gondolva, hogy a nálunk meglevő túrelmetlen békevágy meg fogja hozni az általános sztrájkot s az orosz szabadság fog tönkretenni bennünket, amire az orosz fegyver nem volt képes.

A bolsevik szabadság csak torzalakja a szabadságeak. Nem ez az a szabadság, melyet a népek reméltek annyi véres harc után s annál nagyobb részvétet érzünk a rokon finn nemzet iránt, mely ezt a szabadságot szenved. Szegény finnek!

Forradalmi sztrájk Finnországban.

Stockholm, január 29. „Svenka Telegram Byran”. Tegnap délelőtt óta Stockholm és Pétervár között megszakadt a távirati összeköttetés. Nystad finnországi határállomás jelzi, hogy a vörös gárda elvágta a vonalat. Finnországgal sincs meg az összeköttetés. Péterváron és Haparandán át a hír érkezett, hogy Finnországban teljes anarchia uralkodik. A zürzavart szaporítja az, hogy az orosz bolsevik kormány kijelentette, hogy elveihez képest kénytelen támogatni a finn forradalmárok sztrájkját a polgári társadalom ellen.

Stockholm január 29. A helsingforsi pályaudvar a vörös gárda kezében van. Az állomás főnökét és több tisztviselőt megölték.

A szociális világbéke csak képzelgés.

Budapest, január 29. (Saját tudósítónktól.) Kopenhágából jelentik: A Szocialdemokraten azt ajánlja a bolsevikieknek, hogy ne nyujtsák a béketárgyalásokat tulságosan.

Az orosz nép követelte a békét, csalódott Kerenszkiben s ezért jutottak a bolsevikiek uralomra. Trockij azt hiszi, hogy az egész világon forradalmat támaszthat, s megvalósíthatja a szociális világbékét. Ez a tervezettség veszedelmes taktika, mert a szociális világbéke csak képzelgés.

Anglia spekulációja Palesztinával.

Budapest, január 29. (Saját tudósítónktól.) Bernből jelentik: Anglia azt tervezi, hogy proklamálja Palesztinát független zsidó állammá, amelynek Jeruzsálem a székhelye s a szentföldet semlegesítené. Ebből látszik, hogy Anglia helyzete kényes Palesztinában, s rokonszenvet akar kelteni arra az esetre, ha feladni kényszerülne a megszállott területeket.

Kozáklázadás Kaledin ellen.

Budapest, január 29. (Saját tudósítónktól.) Pétervárról jelentik: Husz kozákezedd fellázadt Kaledin ellen s a Don vidékére vonult. Nagy kozákcsapatok elfoglalták Sverovo és Lizaja állomásokat s 18 katonai orgánomot letartóztattak. (P. T. Ü.)

Trockij Bresztlitovszkban.

Budapest, január 29. (Saját tudósítónktól.) Bresztlitovszkban jelentik a M. T. I.-nak 28-ról: Tegnap este ideérkezett Czernin gróf kíséretével, Kühlmann államtitkár kíséretével, Talaat pasa nagyvezir, Stancsev bolgár ezredes, végül ma délelőtt folyamán Trockij ur, aki azt kérte, hogy a politikai bizottságnak mára hirdetett ülését halasszák el, mert előbb az orosz delegátusokkal kíván tanácskozni.

Támadnak az olaszok Asiagónál.

Olasz városok bombázása.

Budapest, január 29. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Az olaszok tegnap az asiagoi fensikon három napi tüzérségi előkészítés után gyalogsági támadásba mentek át, amely a Col del Rossoért és a Monte di Vapbella-ért vívott nehéz harcokra vezetett. A hős védők szívós ellentállásának köszönhető, hogy a jelentékeny tulerőben lévő ellenséggel váltakozó szerencsével vívott küzdelem után mindkét magaslat birtokunkban maradt. Az ellenség helyenkint betörési pontjait nem volt képes kibővíteni.

A fensik nyugati részén az olasz támadások már védőtüzünkben összeomlottak. Foglyokban eddig tiz tisztet és 350 főnyi legénységet szállítottunk be.

A vezérkar főnöke.

Budapest, január 29. A nagy főhadiszállás jelenti: A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata.

A Hét Község fensikjén újból heves harc lángolt fel. A olaszok tegnap az Asiagótól keletre a Brentáig terjedő szakaszban nagy erővel támadták. A Monte Sisemolon és ettől nyugatra támadásuk az osztrák-magyar állások előtt többnyire már a védők tüzeben omlottak össze. A Monte di Venbellát, amelyben az ellenségnek sikerült megvetnie lábát, ellentámadással tőle elragadtuk. Hasonléképpen vetették vissza szövetségeseink nehéz küzdelem után a Brenta között elterülő ellenséget. Az ellenségnek ismételt kísérletei, hogy helyi betörési pontjait tartalékjának harcbevételével kibővítsék, véres veszteségei mellett meghiusultak. Tiz tiszt és 350 főnyi legénység esett foglyul.

Egy bombavetőrajunk a január 26-áról 27-ére virradó éjjel jó hatással huszonegyezer kilogram bombát dobott le Castelfrancora, Trevisora és Mestrere. Távolról nagy tüzek voltak láthatók. A többi harctéren nincs újság.

Ludendorff, első főszállásmester.

Francia repülők támadása német kórházak ellen. London bombázása.

Budapest, január 29. A miniszterelnökségi sajtóosztály távirata. (Hivatalos.)

Nyugati harctér.

Ruprecht trónörökös hadcsoportja. — Az arcvonal különböző helyein tüzérségi tevékenység.

A német trónörökös hadcsoportja. A Chamagneban élénk helyi harcok fejlődtek. Reggel a St. Hilaire—St Souplei országot mindkét oldalán kisebb vállalkozások meghiusultak. A Somme a Pyből és Ripontból délkelet felé vezető országotak közötti lévő állásaink a kora délután órákban a leghevesebb ellenséges tűz alatt állottak, Ennek fedezete alatt az arcvonal több helyén lángvetőkkel felszerelt francia

gyalogság erőszakos felderítésre tört elő Sulyos veszteségeik mellett részben akadályaink előtt, részben közelharcban visszavetettük őket. Több lángvetőt zsákmányoltunk.

Élénk repülőtevékenység számos légi-harcra vezetett. Tegnap tizenhárom ellenséges repülőgépet és egy kötött léghajót lőtünk le.

London és Shernesst eredménnyel bombáztuk.

Francia repülők kórházaink elleni támadást folytatták. Mig december havában a retheldi kórháztelep volt ismételt bombázásuk célja, az utóbbi napokban a Conflanstól keletre levő labry-i telepet támadták meg.

Ludendorff, első főszállásmester.

Kettészakadt a bolsevik párt.

Budapest, január 29. (Saját tudósítónktól.) Rotterdami jelentés szerint a Daily News írja Pétervárról: *A bolsevik pártban szakadás történt.* A kisebbség véleménye szerint Oroszország a gyöngesége miatt *kénytelen lesz különbékét kötni.*

Ezzel szemben a többség kész Németország kihívását elogadni fegyveresen is megvédeni a forradalom vívmányait. Hogy Oroszország hivatalosan melyik álláspontot fogadja el, az *Troc-kij* határozza meg véglegesen, de az már előre látható, hogy a döntést nem a katonai szempontok fogják irányítani.

A Deutsche Tageszeitungnak jelentik: A bolsevikiek nyilván azt ter-

vezték, *hogy az egész világon forradalmat támasztanak*, mert csak így remélhették, hogy szájuk ize szerint való békét köthetnek és kaphatnak. Erre a feltevésre főképp a középponti hatalmak radikális pártjainak magatartása bátorította fel őket, mert remélték, hogy Ausztria-Magyarországban a kitört sztrájkok sikerülnek. Ezen sztrájkok a német birodalomban hasonlóképp jelentkező sztrájkokkal együtt a bolsevikieknél a középponti hatalmak országában kezdődő forradalom hitét keltették, úgy hogy a német delegátusoknak Breszt-Litovszkban ki kellett jelenteni, hogy a tárgyalások megszakítását nem tartják elviselhetőnek.

Szünetel a csomagoknak házhoz való kézbesítése.

Uj rend.

A nagyváradai kézbesítő postajáratokhoz használt lovakat a telepen fellépett ragály miatt január hó 30-ától kezdve 4—6 hétre a hatóság zár alá helyezte. Ezen idő alatt a csomagok házhoz kézbesítése a kényszerhelyzet következtében szünetelni fog.

A pénzes levelek, postautalványok és csomagok szállítólevelei csak úgy mint eddig házhoz kézbesítettnek. A csomagokat azonban a címzettek az ezen célra kijelölt postatávíró hivataloknál vehetik át.

Olaszi városrésze nézve az Uri-utcai 1. számú, Ujváros, Csillagváros és Katonavárosra nézve pedig a Kossuth-utcai 3. számú posta-távírdá hivatal jelöli ki; tehát az Olasziban lakó azon címzettek, akiknek eddig érkezett csomagjaikat házhoz kézbesítették, csomagjaikat az Uri-utcai 1. számú, Ujvároson Katonavároson és Csillagvároson lakó címzettek pedig a Kossuth-utcai 3. számú posta-távírdá hivatalnál veszik át.

Tekintve, hogy a csomagok beszállítása a pályaudvari 2. számú posta-távírdá hivataltól a kora reggeli órákban történik s az anyag feldolgozása az előbb említett csomagkiadó posta-távírdá hivataloknál még számottevő időt igényel, a csomagoknak a kézbesített és címzett által szabályszerűen keltezett és aláírt szállítólevél ellenében a csomagok kiadása délelőtt 10 órától 12 óráig és délután 2 órától 6 óráig tart.

A Kossuth-utcai 3. sz. posta-táv. hivatalnál a csomagok nem az utca felőli, hanem az udvar felőli helyiségben, az Uri-utcai 1. sz. posta-táv. hivatalnál pedig a főbejárattól balkéz felől szemközt nyíló helyiségben adatnak ki. Erre nézve különben a közönséget feltűnő helyen kifüggesztett szembetűnő felirat fogja tájékoztatni.

A 600 koronánál nagyobb értéknyilvánítással ellátott csomagok — tekintet nélkül arra, hogy a címzett a város melyik területén lakik —, kizárólag az Uri-utcai 1. sz. posta-táv. hivatalnál vehetők át.

Siket Traján posta- és távíró főigazgató felkéri Nagyvárad város közönségét, hogy minden zavar kiküszöbölése végett az érkezett csomagokat a kijelölt posta-távírdá hivataloknál 48 óra alatt annál inkább vegye át, mert az ezen idő alatt át nem vett csomagok a pályaudvari 2. számú posta-távírdá hivatalhoz visszazárállítatnak s a jelzett időn túl azok már csak a pályaudvari postahivatalnál vehetők át s a címzettnek 40 óra eltelté után minden napra fekért kell fizetni.

A csomagok kézbesítésében beállott ezen változás a polgári és katonai hatóságok, valamint a házhoz kézbesítésben eddig be nem vont területek lakossága részére érkező csomagok kézbesítését nem érinti, ezek tehát érkezett csomagjaikat a részükre ezelőtt kijelölt posta-távírdá hivatalnál veszik át.

Amennyiben az Uri-utcai 1. és a Kossuth-utcai 3. számú posta-távírdá hivatalnál a fennebb vázolt célból ideiglenesen berendezett csomagraktárak a pályaudvari 2. számú posta-távírdá hivatalhoz tartozna, az ott kézbesített csomagokra vonatkozó minden felvilágosítást a pályaudvari 2. számú posta-távírdá hivatal van hivatalba megadni.

A ragály miatt zár alá helyezett postaszállító telep feloldása után a korábbi rend s a csomagok házhoz kézbesítésének visszaállítása iránt azonnal intézkedik a főigazgató, addig is kéri a város közönségét, hogy ezen kényszerhelyzet okozta intézkedést nyugodtan fogadja s a rövid tartamu szükségessülte változáshoz bölcs mérséklettel alkalmazkodjék.

Megtisztította a várost a katonai rendőrség.

Nyolc hónap munkája. Az évi jelentés. Bartha Béla dr szerepe. Ötezer embert fogtak össze. A szőlőhegyek védelme. A katonai rendőrség fejlesztése. Vasuti különítmény. A hetvenesek.

Emlékezhetünk rá, hogy milyen volt a helyzet akkor, mikor 1917 május 3-án a katonai rendőrség megkezdte működését. A katonák az utcán rendetlenkedtek, nyilvános helyeken botrányokat csináltak, véres verekedéseket rendeztek. Egyre-másra ki kellett vonulnia a katonai készenlétnak, úgy nappal, mint éjjel, mert a tömeges ivások, éjjeli kirugások, tivornyák napirenden voltak, az engedély nélküli kimaradások pedig egész természetesen látszóttak. Az utcákon részeg katonák attakirozták a békés polgárokat, ezenkívül egyre-másra szaporodtak a tömeges betörések, amelyeket katonák követtek el. A betöréseken kívül a szökések voltak napirenden s ezek a szökevények loptak és a közbiztonságot veszélyeztették, sok volt ezenkívül a katona, aki csapatától „ellógott”. Nyakra-főre jelentkeztek katonák, akiknek igazolványa hamis volt, az a káplár, aki főhadnagyi ruhában jelent meg a korzón, még élénk emlékezetünkben van, de ezenkívül járt katonai ruhában nem egy ember, aki nem volt katona, csak katonaruhában szélhámoskodott 2-3 hónapig.

Mindaz a tovuhabohu, ez a háborus rendtelenség egy csapásra elmúlt, mihelyt a cs. és kir. katonai rendőrség megkezdte működését. Mindjárt az első napokban 80-100 embert vittek be a katonai rendőrök, akik a most elősorolt bűnökben voltak ludasok. Az első két-három hónap volt ennek a kiváló intézménynek a próbaköve, el lehet mondani, hiszen az évi jelentés maga is elismeri, hogy az intézmény nemcsak bevált, hanem nélkülözhetetlen közbiztonsági s katonai tényező lett nagyfokú teljesítményei, kitűnő szervezete, páratlan megbízhatósága, gyors, céltudatos és humánus eljárása révén. Nem csoda, mert a katonai állomásparancsnokság Bartha Béla dr főhadnagyt állította a katonai rendőrség élére, akinek adminisztratív, szervező képessége, kifogástalan hivatali tisztessége, nagy munkakedve és munkabírása, jó modora és széleskörű tudása rendőrkapitányi hivatásában a jövő közgazgatás reménységévé vált.

Az ő vezetésével Gerő Ármán főhadnagy, Csöregy László hadnagy, Kalmár Zoltán hadnagy, továbbá Bujdosó Mihály szolgálatvezető őrmester, Nagy Jenő őrmester, Bock Alfréd dr szakaszvezető és Zlokolica Szlavkó szakaszvezető és irodavezető, valamint az ügyes és kiváló detektívek a város közbiztonságának s a hadsereg érdekeinek nagy és hatásában kiszámíthatatlan szolgálatot tettek szüntelen munkájukkal és fáradozásukkal. Eleinte túl sok volt a dolguk, majd az ősszel, mikor a szőlő érett s a katonai parancsnokság külön engedélye nélkül nem volt szabad katonának a hegyen tartózkodni, újra meggyarapodott a munka s most egy hónapba 50-70 embert visznek be naponta a katonai rendőrök, mert sok a szökevény, van köztük sok gyilkos (egy káplár gyilkosait most fogták el) három ulánus, akik a közeli falvakat fosztogatták, ott garázdálkod-

tak, vannak szökevény orosz foglyok hatán, akik végig lopták a falvakat, a 37-esektől szökevény nagyváradiak, köztük Plesz József, aki hatszor szökött meg, pedig csak nemrég vitték el Belgrádba, Csiky Balázs, akitől nem tudják, hogy ki fia, mert ahány néven megnevezi magát, a távirat megcáfolja: „Névezett itt ismeretlen”, táviratozza a hivatkozott ezred. Azt állítja, hogy 1910 óta szolgál, de sehol sincs semmi nyoma ennek a furcsa szökevénynek. Nagyon vigyázni kell rájuk, mert ha össze nem kötözik őket, mindennap kiássák a katonai fogház falát. Ezért ezek nagyon veszedelmes emberek, különösen egy Bringye nevű szökevény, akit Zlokolica szakaszvezető otthagya vonatját, gyalog kergetett, míg teljesen kimerült, úgy hogy a szökevény fölénybe került, s csak egy szakaszvezető segítségével tudta elfogni a bátor katonai rendőrtiszt.

A csonka év alatt a katonai rendőrség előállított 5383 embert, szökésért 1427, más deliktumokért 272, szökés és rablásért 32, fegyvelemsértésért 3652 embert. Előzetesen letartóztatott 1049-et, idegen csapattekhez kísért 771-et, idegen hatóságok 581 esetben vették igénybe működését.

Elfogott májusban 641, júniusban 496, júliusban 405, augusztusban 517, szeptemberben 939, októberben 1191, novemberben 863, decemberben 435 embert.

Ha valami hiánya van ennek a nagy-szerű intézménynek, úgy az a központosítás. A vasuti pályaudvaron egy kirendeltség jó hatással lenne, s ezt, mint értesülünk, régen tervezték is, de megfelelő helyiséget nem találtak a pályaudvar környékén. Magában az állomásépületben való elhelyezésére a katonai kirendeltségnek most tették meg a hivatalos lépéseket.

A katonai rendőrség 4 tisztből s 89 emberről állott, de ez utóbbiakból a fiatalabbakat és így használhatóbbakat elvitték, jelenleg 65-re csökkent a legénység létszáma, ami a viszonyokhoz képest kevés s a vasuti kirendeltség felállításánál nem is felel meg a követelményeknek. A katonai rendőrök ellátása addig, míg a 70-esek teljesítettek, rossz volt és elégtelen, de mióta a 34-ik tüzérezred kezében van az ellátás, a koszt jó, elég és kifogástalan. A legénység turnusonként 8 napi szabadságra szokott hazamenni mezei munkákra. Fiatalabb s több katonai rendőr kívánatos a város és a katonaság együttes érdekéből is, mert a polgárság élet és vagyonbiztonsága szempontjából a katonai rendőrség fejlesztése s működése megbecsülhetetlen.

A városi rendőrséggel való viszonya a katonai rendőrségnek természetesen barátságos volt, hiszen vezetője egy nagyváradi rendőrkapitány. Nem volt egyetlen illetékeségi összeütközés sem közöttük, ami Jánossy Gyula t.főkapitány érdeme.

A katonai rendőrség ugyanis csak katonai személyek ellen járt el s ahol polgárokat is érintett a vizsgálat, pld. házkutatásoknál s általános razziáknál ott a városi rendőrséget idejekorán értesítették és közreműködését kérték.

A szökevények üldözése oly intenzív volt, hogy hosszabb ideig képtelenek voltak

a szökevények a városban lappanganak. Bizonyítéka ennek az, hogy a visszaeső szökevényeket hamarosan 5-ször 6-szor is bevitték, tehát szökésük után azonnal. Halálos kimenetelű verekezés csak egy fordult elő a napokban, amikor is egy a frontról szabadságra jött honvédtizedest szurkalt le. A verekedések ellen, amelyekben eddig katonák, civilek és orosz foglyok is résztvettek, a katonai rendőrség preventív rendszabályokat léptetett életbe.

A katonai rendőrség különben a nyomozásokban, a tettesek elfogatásában elsőrangú s itt tolmácsoljuk a szőlőbirtokosok háláját, akiknek természetét a katonai rendőrség mentette meg.

Kezdvék meg működésüket az ármegállapító bizottságok.

Szervezik

a Népruházati Bizottságokat.

A Népruházati Bizottság, mint budapesti tudósítónk jelenti, kérdést intézett a nagyváradi kereskedelmi és iparkamarához, amelyben felszólította, hogy ajánljanak neki olyan megbízható cégeket, akik a nagyváradi körzetben a szétosztásra kerülő ruhák elosztásával megbízhatók.

A bizottság a kamarát egyúttal arra is felszólította, hogy a körzetében levő szabóiparosokat szervezze olyanformán csoportokba, hogy azokkal a szükséges népruházati cikkeket konfekcionáltatni lehessen, mert a bizottság azt tervezi, hogy az áruk egy részének elkészítésével a vidéki kisebb és nagyobb iparosokat is foglalkoztatja.

Az eladással megbízott kereskedők a szövetek után 5 százalék jutalékot kapnak, míg a konfekcionálók részére a bizottság 8 százalék hasznót állapított meg, amiből minden költségüket fedezni tartoznak.

A ruházati kérdések egyöntetű gyors elintézése céljából a kormány ruházati kormánybiztost nevezett ki. Ez Mály Ferenc dr miniszteri tanácsos, akinek hatáskörébe tartoznak a központok, amelyek ruházati cikkekkel foglalkoznak; tehát a Népruházati Bizottság, a Bőr-, Cipő-, Gyapju-, Pamut-, Len-, Kenderközpont és a Textilhulladék-bizottság. Bécsi tárgyalások eredményeként a katonaság a rekvirált textilárak egy részét visszaadja a polgári fogyasztás céljaira.

A Népruházati Részvénytársaság e héten alakul meg két millió korona alaptőkével, amelyet egészen a kormány jegyez s igazgatóságát a kereskedelmi miniszter nevezi ki. Hatásköre lesz a polgári lakosság ruházati ügyeivel kapcsolatos üzleti és pénzügyi feladatok megoldása. A bizottságot Nagyváradon Deutsch Ignác nagykereskedő képviseli.

Mi ezt a készülődést örömmel látjuk, de szeretnénk már ruhát is látni. Addig is kérjük az illetékeseket, hogy az ármegállapító bizottságokat hozzák működésbe. Mert akkor joga lesz mindenkinek ruhát venni és a vételre vonatkozó eredeti számlának előmutatását követelni. A kereskedő által kilizezetett összeg árához 30 százalékot szabad számítani s ezt a kereskedő köteles elfogadni vagy beleegyezni, hogy a ruhát a bi

zottság becsülje meg s a megállapított árért köteles a vevőnek a ruhát átengedni. Egy ruha, amely békében 40 korona volt becsülés útján, ma sem érhet többet 120 koronánál, de ha ujonnan vette a kereskedő 120 koronáért, a számla felmutatása után 156 koronát kaphat érte.

Ezt a bizottságot kívánja a közönség, amely nemsokára kibúvik a ruhájából, — míg a ruhauzsorások egyre-másra rendezik a nagy céciókat kivilágos-virradatig, fittyet hányva miniszteri rendeletnek s a jó izlésnek.

Háborus nyereszkezők.

Berlin, január 25.

A mostani háboru roppant méretű vagyonegységeket idézett elő. A szédületes szerencse és hirtelen meggazdagodás, eddig csak közmondás, valósággá vált. Oly emberek, akik ezt a háboru előtt nem is álmodták volna, ma százerekekben, sőt milliókban dúskálnak. A volt szatócs most „hadseregszállító”, legalább annak mondja magát, de akik ismerték, tudják, hogy ügyesen tudott közvetítő kereskedő léte a termelők és a tulajdonképpen nagy fogyasztók közé furakodni és ezzel szerezte rövid idő alatt a mostani nagy vagyonát. A parvenü persze meglátszik rajta, mert még nem tudta magát az új helyzetbe beletalálni. Már van lakása a város legelőkelőbb negyedében, butorzata és egész berendezése ujdonatú és ragyog a pompától, minden egyes darab, mintha csak azt kiáltaná: „hiszen van miből, bőven telik mindenre!”, az arany képrámák, az ezüsttel tülhalmozott díszszekrény, az aranyozott lábu székek, a damasztaplag, az óriási szőnyeg rikító színeivel és virágaival. Az előbbi boltosné rikácsoló hangon az ajtóig kíséri a látogatót, hogy még fürdenek. A szalonba belépő „nagyságos asszony” cinóberes bálköntösben, borsónagyságu gyémántokkal a füleiben, a legújabb divatu frizurában, nem is rejtegeti örömet, hogy előbbi vevőinek járadéktulajdonosként mutatkozhatik be. El-elmondja mindenkinek, hogy mindegyik aranylábu széknek az ára 500 márka, a szalonberendezés 100,000 márka s a falon függő festmények mindegyike 12000 márkába került, de az ujdonsült nagysága egyetlen festészt se tud megnevezni.

Vendégét ragyogó diadalérettel vezeti a 10 szobán át a zeneszobába, a hol, mert a családból senki sem ért a zenéhez, egy vilányzongora áll, a könyvtárba, melyben círán faragott könyvpalcok vannak, de egyetlen könyv sincs még, mert a volt könyvügynök fiu, mint a családnak egyetlen szakértője, még nem válogatta össze. Időközben a kisasszonykák is kijöttek már a fürdőből. Mi lett azokból a csitri leányokból, kik annak előtt az utcai suhancokkal hancuroztak! A legújabb divatlap két karrikaturája, ékszerrel teleaggatva, de piszkos körmökkel. És most jön zajos kemény léptekkel a hadseregszállító ur. Látszik, milyen alkalmatlan a szegletes férfinak az elegáns, divatosan rövid felöltő, a lakkcipő és a szűk már minden varratában szétfeszített glacékeztű. De azért az ő magatartása olyan, minő egy pénzeszsák kegyelméből való urhoz illik. Tömött tárcájából kivesz egy kék hasu ban-

kót s odadobja a látogatónak „A mi kerületünk szegényei számára, de mondja el ám mindenütt, utcahosszat mondja el, hogy mi lett az egyszerű grájzlerosból!” Ime ez az az új gazdag, a hirtelen megtollasodott ember a családjával együtt, büszke a pénzére és nevésegesen hengegő. De ez még nem is olyan veszedelmes typos, mert vannak ám sokkal gonoszabbak is.

Amott száguld autóban az a kányaképi ur drága prémben, mellette a kifestett félvilági hölgy. Három évvel ezelőtt még egy lerongyolódott, elzüllött naplopó volt, egy hajótörött, nincs ebben exisztencia, a ki a közjótékonyosság terhére élt. A háboru folyamán, midőn az élelmi szerekkel együtt a szeszitalok is ritkulni kezdettek, az egykori szeszifőző a maga foglalkozásával igen magas és aránylag fáradság nélküli nyereséget szimatolt és mint valamely kánya lecsapott erre az új üzletágra. Jól értett hozzá, mint kell különféle spekulánsoknál pénzre és korábbi üzleti összeköttetései révén szeszre, édesítő és festőanyagra szert tenni és azután, eleintén magában, majd egy sereg női segítőtárssal együtt pálinkafélék készítéséhez látott ahadsereg számára, persze hogy nem voltak kifogástalan italok, azonban szédületesen kelendők valának és ágensei a fogyasztókhoz juttatták. Tonnánként küldözgette szét és mindegyikkel egy aranyáram ömlött a házába.

Most az egykori alamizsnás megvásárolta R. gróf kastélyát és a körülrajongott divatszépség az ő kedvese, kit gyöngyökkel és drága prémekkel körülaggat és kivel a királyszínház udvari páholyában mutatja magát a nagyközönségnek. Midőn feltett cylinderral a nemzeti bank márványlépcsőin lejön, a hol az imént megint egy csomó könnyen szerzett bankót helyezte el és az előtte mélyen meghajló portás mellett elhaladva a legközelebbi finom restaurációba siet, az egész világ, mint hajdanában Neronak, egy nyers tojásnak tűnik fel neki is, melyet kedve szerint kiszüröcsölhet.

Aranytal mér föl tiltott ételeket, gyönyör élvezetekben uszik zárt ajtó mögött és kint hagyja magára a nyomasztó szegénységet és a háborus inséget. Így tesz a lelketlen háborus nyereszkező, a ki ráadásul még frivol élvezetvágyával hideg keményszívűséget kapcsol egybe. Ezek németországi tapasztalatok. Hogy nálunk sincs külföld, hirlapjaink közleményei bizonyítják.

A uép persze helyes ösztönrel megvetéssel tekinti, sőt gyűlölettel ezeket a jelenségeket, mikor a háboru különben is oly éles ellentéteket teremtett. A kis vagyonok elolvadnak, mint a hó a napon, a borzasztó drágaság mellett, mely súlyosan nehezedik az összes életszükségleteken, a hivatalnok, a fix fizetésű tisztviselő, a nyugdíjas csakhamar a nyomorral ismerkedik meg és lemondással teli életmódra kényszerül, míg a kegyerüket pusztán testi munkával kereső emberekre és élelmiszerekkel kereskedőkre valóóságos pénzzuhatag ömlik, úgy, hogy magok sem tudják, hogyan jutottak olyan hirtelen nagy vagyonhoz. Ha aztán az új gazdagok telhetetlenségükben az oly könnyen szerzett jólétüket szükségét szenvedő embertársaik előtt még fitogtatják is, akkor nem csodálhatjuk, ha a hadiözvegyek és árvákkal együtt minden magán segíteni nem tudó

szegény ember mély gyűlölettel telik el a hadinyereség által felgazdagodott szállítók ellen.

A hadiárvákért.

Nagyvárad Hadigondozó Bizottságának felhívása.

A hadiárvák, hadiözvegyek, hadirokkantak és családjaik gondozása nemzeti feladat, melyet az állam az önkormányzati hatóságok és a társadalom közreműködésével teljesít. A hadigondozásnak az a célja, hogy a világháboru áldozatait védelembe, gondozásba vegye. Védelembe, gondozásba vesszük árváinkat, akiknek atyáik ma már a hősök sírjában pihennek és csöndes szemlélői a nemzetek véres küzdelmeinek. Megmentjük őket az elzülléstől, biztosítani törekszünk jövőjüket, hogy egészséges, becsületes, hasznos polgáraivá váljanak a hazának s arra törekszünk, hogy az önvédelmi harcunkban elesett apák helyett a magyar nemzetnek, a magyar társadalomnak apai és anyai meleg szeretetét érezzék. Védelembe vesszük az özvegyeket, a kiknek családi tűzhelyük dőlt össze akkor, a midőn a férjet, a családfenntartót elveszítették.

A magyar nemzetnek és társadalomnak becsületbeli kötelessége a világháboru áldozatait védelembe venni és minden tőle telhető módon segíyezni.

A hosszan tartó háboru, a hadigondozásra rászorultak számának állandó emelkedése s nyomor növekedése, az élelmi és háztartási cikkek elviselhetetlen drágasága, a megélhetés nehézségei szükségessé teszik, hogy a gyámhatóság a hadiárvák segítözése érdekében megkezdett munkáját folytassa. Az árvaszék a folyó télen is megtett mindent, hogy a hadiárvák nyomorát, szenvedését enyhítse: miután azonban a rendelkezésre állt összeg felhasználást nyert, segítözési akcióját kénytelen lenne megszüntetni, holott még sok-sok *hadiárva* van ellátatlanul, ruha nélkül, hideg szobában.

Hogy az árvaszék segítözési akcióját tovább folytathassa s a még ellátatlan, nagy nélkülözésekkel küzdő hadiárvákat megmenthesse, bizottságunk teljes bizalommal és reménnyel fordul városunk nemesenérző közönségéhez és felkéri, nemes adományokkal a hadiárvák segítözését előmozdítani, fájó érzésüket enyhíteni és őket a nyomortól, a pusztulástól megmenteni méltóztassék.

A szives adományokat vagy a városi árvaszék címére, vagy közvetlenül a városi gyámpénztárba kérjük beküldeni.

Nagyvárad, 1918 január 26.

Ember Géza s. k., főispán, elnök.
Siket Traján s. k., Nizsalovszky Sándor s. k.,
Pásztor Ferenc s. k., bizottsági tagok.

A „Tiszántúl” előfizetési árai:

HELYBEN: VIDÉKEN:

Egész évre . 36— K Egész évre . 40— K
Félévre . 18— „ Félévre . 20— „
Negyedévr . 9— „ Negyedévre . 10— „
Egy óra . 3— „ Egy óra . 3-50 „

Egyes szám ára 16 fillér.

Az új belügyminiszter beköszöntője.

Biharvármegye és Nagyvárad városához

Az új belügyminiszter: *Tóth* János kinevezése után nyomban szétküldte a leíratot az ország törvényhatóságaihoz, amelyben belügyminiszterré történt kinevezését tudatja.

Nagyvárad város közönségéhez tegnap érkezett meg a leírat, amely a következő:

Ő császári és Apostoli királyi Felsége az 1918. évi január hó 25-én kelt legfelsőbb elhatározásával engem m. kir. belügyminiszterre legkegyelmesebben kinevezni méltóztatván, a legfelsőbb rendelkezés alapján a belügyminiszterium vezetését átvettem.

Amidőn ezt a törvényhatóság szives tudomására hozom, egyuttal bizalommal fordulok a város közönségéhez, számítva a közügyek iránti lelkes és hagyományos odaadásukra és tisztelettel kérve a törvényhatóságot és a tisztikart, hogy felelősséggel terhes állásomban a reám váró nehéz feladatok megoldásánál, a háboru legnehezebb napjaiban is kiválóan bevált munkájukkal segítségemre lenni sziveskedjenek.

A magam részéről biztosítom a törvényhatóságot, hogy a város közönsége és a tisztikar mindenkor számíthat közhatalmu törekvéseiben legkészségesebb támogatásomra.

Budapest, 1918. évi január hó 27.

Tóth.

Az új belügyminiszter Biharvármegye törvényhatóságát is hasonló tartalmu leíratban értesítette a belügyminiszterium vezetésének átvételéről.

Mikor Alexejev Budapestre készült.

Érdekes okirat került most nyilvánosságra: a volt orosz külügyminiszter körtávirata Alexejev tábornok haditervéről, melynek központja Budapest elfoglalása lett volna. A most már csak kuriozum-számba menő okirat következőleg szól:

A párisi, londoni és római követeknek. 5826. szám. Sifirozva. 1915. nov. 15. Személyes. Igen bizalmas. Kérem személyesen átsifirozni. Látva annak a nehézségét, hogy a németek ellentállását akár nyugaton, akár keleten letörjük, Alexejev tábornok feltétlenül szükségesnek tartja új ut választását abból a célból, hogy az összes szövetségesek egyesített erejével ellenségeinkre a legsebezhetőbb ponton mérjük a döntő csapást. Véleménye szerint e célból bizonyos frontokról, titokban, legalább tíz angol-francia hadtestet kellene a Balkánra vetni, így a németeket és osztrákokat átkergetni a Dunán. Szerbiát a további hadműveletek alapjául tenni s megindítani az előnyomulást Budapest felé. Az ő részéről ugyanezen időben szintén legalább tíz orosz hadtest kezdene előnyomulást Budapest felé, hogy ott a szövetségesekkel találkozzék.

Ez az együttes művelet lehetővé tenné

az olaszoknak, hogy ugyanakkor Bécs irányába vonuljanak, míg a szerbek a frontmögötti területet védnék Bulgária ellen. Az ilyen fellépés nemcsak Görögország és Románia számára volna végre döntő, hanem teljesen a mi javunkra billentené a háboru mérlegét.

Sziveskedjék fentieket teljesen bizalmasan kormánya tudomására hozni s kifejezni ama reményét, hogy Alexejev tábornok terve általános helyesléssel találkozik. Szaszonoff,

Hová lett azóta Szaszonoff, Alexejev, háová Szerbia és Románia? Hová lett a tavalyi hó?

Nagyvárad város rekvirálja a környék tejtermelését.

A gyermekek, betegek és aggok legfontosabb és nélkülözhetetlen tápláléka, a tej oda jutott végre, ahová a többi elsőrangú élelmicikk már régen elérkeztek: a rekvirálás. Az eddigi szomorú tapasztalatok után szinte azt mernénk mondani, hogy miután rekvirálták a tejet, a tej egyszerűen el fog tűnni, mintahogy eltűnt eddig minden, amire a rekvirálás rátette a kezét.

Nagyváradon már régebben fennálló tejhiányon Lukács Ödön polgármesterhelyettes úgy akar segíteni, hogy kormányhatósági engedély alapján a város közelében levő apró falvak és nagyobb gazdaságok tejtermelését a város részére rekvirálta. Egyelőre csak a nagyobb gazdaságok tejtermelésének igénybevételéről van ugyan szó, de hamarosan rá fog kerülni a sor a kisebb termelők házi szükségletét meghaladó tejterménység rekvirálására is.

Ez ügyben Lukács Ödön polgármesterhelyettes tegnap a következő iratot intézte Fráter Barnabáshoz Biharvármegye alispánjához:

Biharvármegye Tekintetes Alispánjának Helyben.

A közlelmelési miniszter ur 142567—917. I. c. számú rendeletével felhatalmazást adott arra, hogy Kardó, Rontó, Hájó, Várad-szentmárton, Váradszőlős, Nagyürögd, Váradles, Bereghöszörmény, Köröstarján, Körösgyires, Ujpalota, Biharszentandrás, Bihar-szentjános, Biharkeresztes, Ártánd, Nagyszántó, Kisszántó, Biharpuspöki, Hegyközsatár, Hegyközpályi, Hegyközsáldobágy, Köröskisjenő, Fugyi, Fugyivásárhely és Bors köségeken valamint a latin szertartású káptalan irázi és Szent László-majori, a Pannónia kender és lenipar r. t. geszti, Ráth János kunágotai, Ruffy Pál és Reidner Gyula csegődi, Kacsvinszky Andor pusztabessenyői, Lakatos Antal köröspeterdi, Pazonyi Elek Gusztáv mezőpeterdi gazdaságában, végül az andacpusztai és cirkói gazdaságban termelt tejterménységeknek a házi és helyi szükségletet meghaladó részét a 4207—1915. M. E. számú rendelet 11. §-a alapján igénybe vehesse.

Ebből kifolyólag felkérem alispán urat, hogy a nagyobb tejjgazdaságokat, u. m.: a lat. szert. káptalan irázi és Szent-László-majori, a Pannónia kender- és lenipar r. t. geszti, Ráth János kunágotai, Ruffy Pál és Reinner Gyula csegődi, Kacsvinszky Andor pusztabessenyői, Lakatos Antal köröspeterdi, Pazonyi Elek Gusztáv mezőpeterdi gazdaságát, végül az Andacs-pusztai és cirkói gazdaságokat értesíteni sziveskedjék, hogy a közlelmelési miniszter ur rendelkezése folytán a gazdaságukban termelt tejterménység Nagyvárad város részére le lett kötve. A termelt tejet tehát másnak, mint Nagyvárad

városának el nem adhatják, vagy el nem szállíthatják és kötelesek azt Nagyvárad városának beszállítani. Sziveskedjék alispán ur szigoruan ellenőriztetni, hogy a felsorolt gazdaságok a közlelmelési miniszter ur rendelkezésének mindenkor megfeleljenek és mindazok ellen, kik a rendelkezést be nem tartják vagy kijátszák a kihágási eljárás megindítása iránt intézkedni. Nagyvárad városa a maga részéről is ellenőriztetni fogja, hogy a gazdaságok kötelezettségeiknek pontosan megfeleljenek.

A kisebb termelőknél termelt tejterménységek mikénti átvételére vonatkozólag később fogok alispán urnak részletes előterjesztést tenni.

Nagyvárad, 1918. január 18.

Lukács Ödön,
polgármester h.

Az orosz foglyok tolvaj szövetkezete.

Több ezer koronás hazárdjátékot folytattak.

Érdekes bűnügy szálait bogozgatja most a nagyvárad rendőrség. A bűnügy központjában négy orosz fogoly áll, akiket egy borkimérőben csíptek meg kártyázás közben. Előttük az asztalon körülbelül 2000 koronát talált a detektív. Már az is baj, hogy az orosz foglyok nyilvános helyen mulattak, de van ennél egy nagyobb bökkenő.

Honnét került az orosz foglyokhoz a pénz, a 2000 korona? A rendőrség — úgy halljuk — már meglehetősen eredménnyel nyomoz, s rövidesen egy nagyobb arányú bünszövetkezetről hull le a lepel.

Ugy történt a dolog, hogy Dienes István detektív tegnapelőtt este a kisebb korcsmákban kártyarazziát tartott a katonai detektívek társaságában. Így jutottak el a Várkapu-utca 4. szám alatti kimérőbe, ahol egy benyíló szobában négy orosz foglyot találtak nagy füstfellegben és italok között. Mikor a detektívek beléptek, az oroszok megdöbbenve ugrottak fel és ijedt arccal meredtek a belépőkre.

A detektívek rákiáltottak a muszkákra: — Hát itt mi történik?

Az egyik magyarul tudó ruszki dadogva válaszolt:

— Egy kicsi szórakozni cináljuk.

Dienes detektív azonban az asztalnál termelt s mintegy 2000 koronát foglalt le, amely néhány tételben az orosz foglyok előtt hevert.

Az oroszok hazárdiroztak, bakkarat-játszottak, s mikor a pénzre nézve kértek felvilágosítást a detektívek, erősen hallgattak.

Természetesen előállították őket a rendőrségen, ahol vallatóra fogták mindnyájukat. Kiderült, hogy nagyobb arányú lopásról van szó, s már több orgazda is kézre került.

A lopás, mint az már a kezdetnél is előrelátható volt, több ezer korona értékűre rug. A nyomozásról jelenleg bővebb adatokat nem közölhetünk, az csak néhány nap múlva lesz lehetséges, amikor a nyomozás befejeződik.

* A két Károlyi. Budapesti tudósítónk telefonálja nekünk: Gróf Károlyi Imre lemondott a Közuti Vasut igazgatósági tagságáról, mert Sándor Pál, a vasut igazgatója résztvett azon a banketten, melyet gróf Károlyi Mihály tiszteletére rendeztek.

Amerika nem tesz új békeajánlatot.

Budapest, január 29. (Saját tudósítónktól.) Genfből jelentik: A Newyorker Staatszeitung szerint nyitva a lehetőség, hogy Magyarország-Ausztria és Amerika a békeközvetítést megtalálják, de arra nincs eset, hogy Amerika Hertling indítványához képest új békeajánlatot tegyen.

Oláh hódítás Besszarábiában.

Budapest január 29. (Saját tudósítónktól.) Szófiából jelentik: A román hadsereg célja az, hogy az orosz csapatok leszerelése után megszállja Besszarábiát. Babadagból részletes jelentést közölnek a román hadműveletekről. Románia megkezdte Besszarábia megszállását.

Véres harcok és az oroszok nagy veszteségei között több besszarábiai várost akartak elfoglalni s egy ízben még is szállták Bolgradot, de az oroszok kiverték őket.

* **Katonai kitüntetések.** A hivatalos lap közli a következő katonai kitüntetéseket: A király Konakovic Emil 101. gy.-e.-beli századost a vaskoronarend hadiékítményes 3. osztályával, Lépes Árpád 37. gy.-e.-beli tart. századost és dr. Váli Péter 4. honvéd gy.-e.-beli tart. főhadnagyot másodszor a hadidíszítéses 3. osztályu katonai érdemkereszttel, Péntes István 4. honvéd gy.-e.-nél beosztott tart. hadnagyot, Takács Imre 4. népfelkelő gy.-e.-hez beosztott tart. hadnagyot, az ellenség előtt elesett Pethő Ernő 4. honvéd gy.-e.-beli tart. hadnagyot, továbbá Forgách Gyula 4. honvéd gy.-e.-beli tart. hadnagyot és Mudin Imre 101. gy.-e.-beli tart. hadnagyot a hadidíszítményes 3. osztályu katonai érdemkereszttel, Friedmann Dezső 37. gy.-e.-beli tart. hadnagyot a legfelső dicséret elismeréssel, dr. Barta Andor népf. ezredorvost pedig a koronás arany érdemkeresztel a vitézségi érem szalagján tüntette ki.

* **Az Urleányok Mária Kongregációja** ma, szerdán délután 5 órakor a Kath. Körben ülést tart.

* **A 4-es honvédek köszönete.** Rimler Károly polgármester karácsony alkalmából a többek között a nagyváradi 4. honvéd gyalogezrednek a harctéren küzdő csapatai részére a város és a város társadalmának adományából 500 koronát küldött karácsonyi ajándékkul. Kratochwill Károly ezredes, a 4. honvéd gyalogezred vitéz parancsnoka most meleghangu levelet intézett a polgármesterhez, amelyben az ezred tisztikara és legénysége nevében köszönetet mond az ajándékért, amely annál becsesebb előttük, mert abból látják, hogy Nagyvárad közönsége szeretettel gondol rájuk s ez új erőt kölcsönöz a további küzdelemre.

* **Uj bírák.** Tegnap tette le a hivatali esküt a királyi törvényszéken Séghy Sándor dr. bírót, akit Gyuláról helyeztek át Nagyváradra. Az új bírót azután visszament csapatahoz. Végh dr. Barbura Széver dr. bírót helyettesíti, aki szintén katonai. Szolnokról Pap Sándor dr. bírót helyezték át Nagyváradra.

* **A szabadegyetemnek** ma este fél hat órakor a Katholikus Kör nagytermében tartandó előadásán, dr. Szabó Vendel teológiai tanár folytatja és befejezi a bölcséleti eszmék kihatásai a világtörténelem irányítására című nagyrészt tanulmányát. A másik előadó dr. Schiff Ernő kórházi igazgató-főorvos, országos hírv. gyermekgyógyász lesz, aki gazdag tapasztalaton és nagy elméleti tudáson alapuló értékes tanácsokat és ismereteket közöl az érdeklődő közönséggel a táplálkozás alapelvei gyermekkorban c. előadása kapcsán.

* **Sötétben a város.** Hajnali 3 órakor a villany-telepen történt üzemi zavar miatt az egész városban kialudtak a villanylámpák. A hibát csak 5 órakor sikerült helyvéhozni, minek következtében lapunk szétküldése is késést szenvedett.

* **Apologiai kurzus.** Az apologiai kurzust csütörtök délután 5 órakor tartják meg a szokott helyen, mivel pénteken délután az Urleányok Mária kongregációja farsangi estélyét tartja.

* **A Kath. Kör vetítő-előadása.** Dr. Pollika Károly hadnagy, hadapródiskolai tanár tartott előadást a Kath. Kör vetítő-estélyén nagy közönség előtt. A Balti-tartományokról: Kurland, Esztland és Liflandról beszélt a kiváló előadó tömören és ennek a gyönyörű országrésznek minden jellegzetes sajátosságát felölölően. Mint a nagy Oroszország részei is megtartották ezek a tartományok százados népszokásaikat, faji önállóságukat s így érthető, ha most az önrendelkezés jelszavával Németországba kívánnak csatlakozni. A gyönyörű képek, miket az előadó bemutatott, teljessé és szemléltetővé tették az érdekes előadást. A nagy hallgatóság élénk tapsokkal köszönte meg az élvezetes előadást.

* **Az Immaculata-intézet gyásza.** Nagy gyásza van az Immaculata-intézetnek. Kovács Karola Aloyzia irgalmas nővér, életének 25-ik, szent hivatásának 5-ik évében két évi kínos szenvedés után tegnap délután 3 órakor elhunyt. Nagy tehetségű és példás rendtagot vesztett benne az intézet. Az elhunyt irgalmas nővér két évig működött Nagyváradon, mint a III. és IV. osztályu elemi iskolák tanítóje s nagy tevékenységet fejtett ki az oktatás ügyében. Temetése holnap délelőtt 9 órakor lesz a Teleky-utcai Immaculata-zárdából, mely után a Szent-László plebánia templomba kísérik a koporsót, hol ravatalra helyezik s a gyászmise után kísérik ki a Rulikovszky-temetőbe.

* **A Belényesi Népbank** folyó hó 27-én, vasárnap délután tartotta 18-ik rendes közgyűlését, amelyen az igazgatóságának a Nagyvárad Takarékpénztárral kötendő szorosabb érdekközösségre vonatkozó előterjesztését nagy lelkesedéssel vette tudomásul. A Nagyvárad Takarékpénztár delegálása alapján az igazgatóságba Horváth Árpádot, a felügyelő-bizottságba pedig Cserey Dezsőt választották be.

* **Az Urleányok Kongregációjának farsangi-estélye.** Az Urleányok Mária Kongregációjának február 1-én, pénteken délután fél 6 órakor tartandó farsangi-estélye iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg a társadalom minden rétegében. A jegyek iránt rendkívül az érdeklődés s a Kath. Kör hatalmas terme szűknek fog bizonyulni az érdeklődő nagy közönség befogadására. Jegyeket a Kath. Kör háznagyánál lehet váltani.

* **Az oroszok szocialista propagandája a magyar hadifoglyok között.** Dr. Forgács Dezső szabadkai ügyvéd, még a háboru első idejében orosz fogságba esett. Most az az értesítés jött tőle Krasnojarszkból, hogy Gyagyovszky Emillel és Várnai Dániellel, a Népszava munkatársaival együtt a hadifogságba jutott proletárok részére szocialista újságot szerkeszt az oroszok segítségével.

* **Az Országos Sertésforgalmi Iroda** (Budapest, V., Bálvány-u. 7. szám) ezennel hivatalosan közli, hogy Biharvármegye területére, illetve a dérecskei járásra a Közgazdasági Bank és Váltóüzlet R. T. a debreceni céget, a sárréti, berettyóújfalusi, biharkeresztési, cséffai és nagyszalontai járásokra Koltay Károly budapesti céget, a központi, szalárdi, margittai, érmihályfalvai, székellyi, tenkei, héli, magyareszéki, belényesi, vaskóhi és élesdi járások területére Hammerschlag Viktor budapesti céget az iroda főbizományságával megbizta. Felkérjük a vármegye és a vármegye járásainak sertésstartó közönségét, hogy hizott sertéseinek átadása ügyében haladéktalanul lépjen érintkezésbe az iroda fenti főbizományságával. Figyelmeztetjük a sertésstartókat, hogy szabad sertésforgalom nincs, a sertésszállítás csak engedéllyel történhet s a hatósági engedély alapján közfogyasztásra hízalt sertéseket kizárólag a m. kir. miniszterium 4782—1917. M. E. számú rendeletével felállított Országos Sertésforgalmi Iroda jogosult átvenni. Amennyiben a sertésstartók a fennálló törvényes rendelkezéseknek nem tesznek eleget, az Országos Sertésforgalmi Iroda kénytelen lesz a már elrendelt rekvirálás alapján a közellátás biztosítására szükséges sertéseket a legszigorubb eszközökkel megszerezni.

A házi és gazdasági szükségletlen felhívásir- és szalonnakészletek az iroda fenti főbizományságának, illetve albizományságainak szintén haladéktalanul átvételre bejelentendők, ellenkező esetben az iroda e készletekre is foganatosítani fogja a már elrendelt rekvirálást. Minden utólagos kellemetlenség elkerülése végett nyomatékosan figyelmeztetjük a sertés tulajdonosokat, hogy sertéseiknek kénytelen uton való értékesítésétől tartózkodjanak, sertéseiket az iroda megbizottjainak adják át, mert e rendelkezés megszegője ellen a legszigorubb megtorló intézkedéseket lesz kénytelen az iroda foganatosítani.

* **Helyreigazítás.** A Tiszántúl e havi 26-iki számában „A jó gazda” címmel megjelent közleményre vonatkozólag a következőket jelentem ki: Valótlán, hogy a közleményben megjelölt kocsis nálam étkezett és azért lett volna kénytelen másutt munkát vállalni, hanem a tényállás az, hogy bevezett egyszerűen minden ok nélkül tagadta meg a köteles engedelmisséget s akkor amikor én dolgozni küldtem, elcsavargott. Valótlán, hogy én a fiut gereblyével agyba-főbe vertem, de tény, hogy házi fegyelmi jogomnál fogva őt mulasztásáért arculütöttem s eközben fejt egy ablakpárkányba megütötte, anélkül azonban, hogy súlyosabb sérülést szenvedett volna, amit az is bizonyít, hogy már az nap délután az utcán csavargott. Valótlán, hogy a fiut egy orosz fogoly szabadította ki a kezemből, amire egyébként az előadottak szerint szükség sem volt. Nagyváradon, 1918. január 29-én. Tisztelettel: Albert Mihály.

* **Adományok a nagyváradai Oltár-egyesületnek.** Bilkei Papp Anna 100, Karácsonyi Teréz 50 koronát adományozott munka megváltás címén a nagyváradai Oltár-egyesület részére, mely adományokat ezúton köszöni meg az egyesület vezetésének.

* **Nyul kapható** a Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezetében Rákóczi-ut. 6.

* **Házmester** előnyös feltételek mellett felvételt Pálínka-főző vagy kádár előnyben részesül. Nagyvárad városi hatósági központi szeszfőzdéje, Kapucinus-u. 11.

Színház.

Heti műsor:

Szerda: Obsitos.

Csütörtök: Artatlan Zsuzsi.

Péntek: Sztambul Rózsája.

Szombat délután: Tavasz és szerelem.

Szombat este: Vasgyáros.

Vasárnap délután: Tessék szellőztetni!

Vasárnap este: Lavotta szerelme. (Be-

mutató előadás.)

Az Obsitos. Ma este a kedves, magyar zenéjű operette: az Obsitos tölti be a műsort azzal a kitérő szereposztással, amely a hangulatos darabnak a felújítás óta eddigi előadásaira is oly jelentékeny sikert biztosított.

A Sztambul rózsája jubilál. Pénteken este huszonnegyedik előadása lesz már a Sztambul rózsája című közkedvelt operettnek, amelyben eddig is, míg a darab a 25-ik előadás jubileumának küszöbére ért, a címszerepben Sz. Zsigmond Anna és Kovács Margit, Bihary Sándor és Békefy Lajos felváltva, továbbá Vigh Manci és Tompa Béla értek el jogos sikereket.

A Vasgyáros. Ohnet György kitűnő színpadi alkotása, amely állandóan új marad a minden idők nagy romantikájú Vasgyáros, nálunk legközelebb szombaton este kerül színre. Újabb alkalomszerűséget ad a Vasgyáros reprizére, hogy Clair szerepében ez alkalommal Hevessy Mária lép fel, aki Ohnetnek ezt a komplikált női alakját legjobb szerepei közé sorozhatja. A hercegnő szerepében H. Körössy Juci nyújt nagy intelligenciával kidolgozott finom alakítást, míg Bihari Ákos a címszerepben már nem egy ízben ragadta méltán megérdemelt tapsra a közönséget.

Az általam megvett ADRIA-kenyérgyár

ERZSÉBET-kenyérgyár

cim alatt tovább vezetem.

A régi telefonszám (551) megszüntetvén

ÚJ TELEFONSZÁM: 10-46

mely szám alatt mindenféle szakmámba vágó megrendeléseket elfogadom és legnagyobb pontossággal és gondtal teljességgel. Sütnivalót :: reggel 8-tól 9-ig fogadom el. ::

Fiókküzetek:

Szent László-tér 7.

Teleki-utca 53.

Nagy Sándor-utca 4.

Szives pártfogást kér:

Róth Sámuelné

Szacsvai-u. 44. Telefon 10-46.

Főszerkesztő:

Dr. KRÜGER ALADÁR.

Felelős szerkesztő:

Dr. PAPP KÁROLY.

Meghívó.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet folyó évi február hó 10-én, délután 4 órakor a saját helyiségében (Szilági Dezső-utca 5. sz. a.) tartja a III. évtársulat felszámoló és az VI-ik évtársulat megalakuló

rendes közgyűlését,

melyre a tisztelt tagokat ezennel meghívja

az igazgatóság.

Tárgysorozat:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése a feloszló III. évtársulat üzlet eredményéről.

2. A III. évtársulat zárómérlegének megállapítása, a nyereség felosztása, kapcsolatosan a felmentvény megadása.

3. Igazgatósági és felügyelő-bizottsági tagok helyének betöltése.

4. A közgyűlést megelőzőleg 3 nappal az elnökséghez írásbelileg előterjesztett esetleges indítványok.

5. A VI. évtársulat megalakítása.

JEGYZET: A tagok névsora és a mérleg, betekintésre a hivatalos helyiségben kifizeszthetők.

Jóny Lajos kir. bir. végrehajtótól Margitta.

7-1918. vht.

Árverési hirdetmény.

A budapesti ker. és váltó kir. törvényszék 73025-1914. sz. végrehajtást rendelő végzése alapján dr. Valatin Andor ügyvéd által képviselt hazai általános biztosító r.t. végrehajtó javára az 1914. évi július hó 9. napján foganatosított kielégítési végrehajtás alkalmával le és felülfoglalt ingókra a margittai kir. járásbiróság 1917 Pk. 3849-6. számú kiküldő végzése folytán 202 kor. 98 fillér tőke, ennek 1912. évi október hó 15. napjától járó 6 százalékos kamata, 135 kor. 28 fill. bíróság megállapított költség, 12 K árverés tüzésdíj és még felmerülendő költségek kielégítésére árverést hirdetek melynek Tóti községben végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására határidőül 1918. évi február hó 4. napjának délelőtti 8 óráját kitűzöm, amikor a bíróság lefoglalt és 1045 koronára becsült ingók, u. m. lovak, üsző, lószerszám, szekér, hévér a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is eladatni fognak. A vételár az 1881. évi LX. t. c. 198. §. határozataihoz képest azonnal és készpénzben fizetendő. A netaláni elsőbbségi igények az 1881. évi LX. t. c. 111. és 112. §-ai értelmében az árverés megkezdéséig nálam jelentendők be.

Margitta, 1918. január 10-én.

Jóny Lajos,
kir. bir. vhtó.

Jóny Lajos kir. bir. margittai végrehajtótól.

8-1918. vht.

Árverési hirdetmény.

A budapesti VII. ker. kir. járásbiróság 1913. Sp. I. 1564-8. számú végrehajtást rendelő végzése alapján dr. Valatin Andor ügyvéd által képviselt Hazai Általános Biztosító r. t. végrehajtó javára az 1914. évi április hó 14-én foganatosított kielégítési végrehajtás alkalmával le- és felülfoglalt ingókra a margittai kir. járásbiróság 1917 Pk. 3850-8. számú kiküldő végzése folytán 199 kor. 07 fillér tőke, ennek 1913. évi január hó 5. napjától járó 5 százalékos kamata, 128 kor. 92 fillér bíróság megállapított költség, 13 kor. 40 fill. árverés tüzésdíj és még felmerülendő költségek kielégítésére árverést hirdetek, melynek Tóti községben végrehajtást szenvedő lakásán leendő megtartására határ-

időül 1918. évi február 4. napjának délelőtti fél 9 óráját kitűzöm, amikor a bíróság lefoglalt és 3954 koronára becsült ingók, ugyanint lovak és szarvasmarha, gazdasági eszközök, gőzlocombil, kocsi ülés, üres boros hordó a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is eladatni fognak. A vételár az 1881. évi LX. t. c. 198. §-a határozataihoz képest azonnal és készpénzben fizetendő. A netaláni elsőbbségi igények az 1881. évi LX. t. c. 111. és 112. §-ai értelmében az árverés megkezdéséig nálam jelentendők be.

Margitta, 1918. január 10-én.

Jóny Lajos,
kir. bir. vhtó.

Árjegyzék!

Porcellán mozsár, ütővel	8-
Majolika gyümölcs állvány	8-
Majolika tálca fogóval	8-
Majolika cukortartó díszes	8-
Majolika gyümölcs készlet	8-
Vizes készlet csiszolt üvegből	8-
Boros	8-
Likör	8-
Söröskészlet színes aranyozással	8-
Boroskészlet színes	8-
Vizeskészlet színes	8-
Likörkészlet színes	8-
Befőtteskészlet kristály tálca	8-
Gyűjtő óra készlet kristály üvegből	8-
Majolika fali sótartó színes	5-
Majolika vizeskancsó színes	5-
Kenyér kosár színes üveggel	5-
China ezüst cukortartó	5-
China ezüst gyümölcs állvány	5-
Majolika virágváza színes	5-
Majolika virágfazék	5-
Majolika dísz figura	5-
Porcellán főzőlábos	5-
Porcellán főzőfazék	5-
Teáskészlet színes aranyozással	40-
Kávéskészlet színes aranyozással	40-
Fekető készlet színes aranyozással	30-
Ebédőkészlet felszerelve, sz. aranyozással	120-
Hidegfelegyítő készlet, sz. aranyozással	30-
Mosdókészlet színes fin. díszítéssel	30-
Fali tükrök színes aranyozott kerettel	25-
Asztali lámpa teljesen felszerelve	25-
Függő	25-
Teás pohár China ezüst foglalatban	8-
Teás csésze szin. finom aranyozással	8-
Kávés	8-
Köpcsesze	8-
Főzőlábos barna tűzálló füllel	8-

Nippek, Figurák, Szent Antal szobrok, Mária szobrok, Szentelt víztartók, Konyhaberendezési cikkek, Képek, Ablak üvegezés.

Eladás nagyban és kicsinyben !!

KOMLOS TESTVEREK

üveg, porcellán, lámpa, táblalüveg és díszműru nagykereskedés.

Nagyvárad, Zöldfa-u. 13. sz.

Telefonszám 372.

Hadapród- és felsőipariskolába
való felvételre, valamint
gimnázium, reál és polgáristákat
magánvizsgálatra
felelősséggel előkészítik.

Ugyanott egy vagy két tanuló teljes ellátást nyerhet. Guffmann, Magyar-u. 9. sz.

Hirdetmény.

Az 1918. évi I. t. c. alapján a Bortermelési adó tárgyában a Nagyvárad bortermelő és szállóbirtokosokat az alábbiakra felhívom:

A fenti t. c. 13. §-ában foglaltak szerint a bortermelési adó kezelése a város hatáskörébe utaltatott.

Az 1917-ik évben termelt bormust és bor után tekintet nélkül arra, hogy még a termelő birtokában van-e vagy sem, a vonatkozó törvény 3. §-ában megállapított 14 korona bortermelési adó fizetendő hektoliterenként.

A bortermelési adóról szóló 1918. évi 1000. sz. körendelete értelmében kötelesek a városi fogyasztási adóhivatalnál f. évi január 31-ig bezárólag írásban vagy élő szóval bevallani, azt a must vagy bormennyiséget, amelyet 1917. évben Nagyvárad városában vagy annak határában termelt, köteles továbbá bevallani az is, hogy azt 1917. évi termésből kinek és mily mennyiséget adott el, illetőleg saját fogyasztására mennyit használt fel, végül mennyi maradt készletben?

Tájékoztatóul közlöm azt is, hogy ha termelőnek 1917 évi összes bortermése 50 hektolitert meg nem haladt, úgy az 1917 évi termésből származó és az 1917 évi december hó 1-ső napja előtt eladott must és bor után járó adót nem a termelő, hanem a vevő köteles megfizetni, az 1917 évi december 1-ső napja után eladott must és bormennyiség után járó adót azonban abban az esetben is a termelő köteles megfizetni, ha az 1917 évi termékkel az 50 hektolitert nem haladta volna meg.

Végül figyelmeztetnem kell a termelőket, hogy a kitűzött határidőig a bejelentés elmulasztása a most hivatott körendelet 1. §-ának 2. bekezdése szerint a bortermelési adótörvényben megállapított büntetést vonja maga után.

Nagyvárad, 1918 évi január hó 26.

Juricskay Barna,
pénz- és adóügyi tanácsos.

Vas és rézágak

afrik és lószőrmatracok,
amerikai és sodrony-
ágybetétek: összehajtos
ágyak eredeti gyári áron
kaphatók

Tátray Sándor

r.-t.-nál Körös-utca 11.

Telefon szám: 558

Képkerevezések

a legmodernebb kivitelben
minden formában és színben.

ABLAKÜVEGEZÉSEK

raktáromon lévő nagy üvegkészlet
miatt olcsó árban, gyorsan készül-
nek. Ovál keretek nagy raktára.

Modernképkerevezési vállalatnál
Rákóczi-ut 10. Nyílt üzlet, a
!! Széchényivel szemben. !!

UJSÁGKIHORDÓNÓK

FELVÉTERNEK

a „TISZÁNTÚL“
KIADÓHIVATALÁBAN.

IZSÁK LIDIA

Elsőrendű
fűzőszalon

NAGYVÁRAD,
Nagy Sándor-u. 1.

Parkszálló épületében

Interurbán telefon:
11-53 szám.

A Szigligeti-színház mű-
vésznőinek egyedüli fűző
szállítója. — Tisztítóso-
kat és átalakításokat
elvállalunk. Fűzők mér-
ték után a legrövidebb
idő alatt elkészítetnek.

Felső kereskedelmi és polgári iskolai
magánvizsgákra előkészít
felelősséggel a Donát-féle
ker. magántanfolyam.

1918. február 1-én kez-
dődik új ker. tanfolyam

hölgyek részére

gyors- és gépirásra, ker. számtanra,
könyvvitelre.

Beöthy Ödön-u. 30. Telefon 1000.

MOCSÁRY SÁNDOR

TELEFON 1404.

ZÖLDFÁ-ÉPÜLET, utcai helyiség.

Villany- és vízvezetékszerelő,
bádogos, lakatos, műszerész
és bronzműves.

Írógép, gramofon, kerékpár és
National Cassa javító. Elektro-
technikai cikkek és 1/2 Wattos
Wolfram szálú Tungstám-égek
állandóan raktáron.

Betűszedő tanulóknak
fiú és berakó tanuló-
knak leány fizetéssel
felvétetik

a Szent László-nyomda R.-t.-nél.

NAGYVÁRAD VÁROS

VILLAMOS MŰVE

IRODA, RAKTÁR ÉS TELEP:

NAGYVÁRADON, VÁR-TÉR 1. SZÁM.

A telep telefonja 514.

A telep telefonja 194.

Értesítjük a város t. közönségét, hogy villamos

FŐZŐEDÉNYEK,

Wolfram és egyéb izzólámpák a legolcsóbb
árban kaphatók. Telefon rendelésre
izzólámpák díjmentesen házhoz szállítanak.
Elvállalunk villamos világítási és erőátviteli
berendezéseket. Egész éjjel ügyeltes szolgálata.

Csillárok, 1/2 wattos izzólámpapótlók 2000
gyertyafényig.

Villamos motorok nagy választékban kap-
hatók.

Fűszerelő telefonja
55.

Fűszerelő telefonja
55.

Költségvetéseket díjmentesen készítünk